

Löydettynä – yksin asuvat ikäihmiset ja etsivä vanhustyö

Minna Pietilä 8.11.18

Ikääntymisen lukuja 2017

(%; THL: Sotkanet)

	65v.+ (yht. 1 179 318 ihmistä)	75v.+ (yht. 501 800 ihmistä)
Yksin asuminen	50	47
Säännöllinen kotihoito	6	11
Apua riittämättömästi	7	9
Terveys keskitasoinen/huonompi	54	64
Itsestä huolehtimisessa väh. suuria vaikeuksia	-	12
Elämänlaatu huono	44	50
Yksinäisyys	8	9
Liikaa alkoholia	15	6
Merkittävä psyykkinen kuormittuneisuus	8	8

MIKSI tehdä etsivää vanhustyötä?

- Etsitään ja tuetaan **vaikeissa elämäntilanteissa** olevia ikäihmisiä, jotka ovat palvelujen ulkopuolella tai riittämättömästi palvelujen piirissä
- Henkilö usein esim. sivunnut **palvelujärjestelmää** kiinnittymättä siihen (ei ehkä tunnista omaa avuntarvettaan tai kieltäytyy palveluista)
- Yksinäisyys ja haastavat elämäntilanteet & **inhimillisuus**: jokainen haluaa tulla löydetyksi (omalla tavallaan)
- Pahempien ongelmien ehkäisy/hyvinvoinnin edistäminen & yhteiskunnalliset **kustannukset**: kalliimpien toimenpiteiden tarve poistuu/siirtyy
- **Kotihoidon** rajalliset resurssit varsinkin yksilöllisen **psykososiaalisen** tuen antamisessa (vrt. kotona asumisen painottaminen)
 - "**MUUTOSTEORIA**": Tärkeää erityisesti ihmislähtöisyys, kohtaaminen ja kannustavuus; ongelmien helpottaminen, voimavarojen tukeminen, kyvykkyyden lisääntyminen

MITEN tehdä etsivää vanhustyötä?

- **Oma, omaisen tai jonkun muun yhteydenotto:** huoli arjen hallinnasta (myös [Huoli-lomake](#); [esittelyvideo](#))
- **Verkostoyhteistyö** erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa (mm. ger. plk, ger. pv-kuntoutus, avovanhuspsykiatria, kotihoito, tk:t ja sos.tt:t), mutta myös 3. sektori, seurakunnat ja yksityisen sektorin toimijat (esim. isännöitsijät)
- **Katutyö:** esim. esitteen jako yhteystietolomakkeineen; työntekijä ottaa yhteyttä luvan saatuaan
- **Kotikäynnit** ihmisen omaan elinympäristöön: kartoitetaan elämäntilannetta, toimintakykyä ja tuen tarvetta; luodaan yhdessä suunnitelma toiminnasta/palveluista
- **Matalan kynnyksen toiminta:** esim. Korttelikahvilassa vertaisuus, mielekäs toiminta + mahdollisuus tavata työntekijöitä

Löytävän vanhustyön määritelmä ja tehtävät

- Löytävä vanhustyö on ammatillista **erityistason osaamisalueen** työtä, jossa korostuu **psykososiaalinen** työote
- Työ on **liikkuvaa** ja toteutuu asiakkaan kotona tai hänen lähiympäristössään
- Siinä huomioidaan kaikkein **vaikeimmassa asemassa** olevat yksinäiset, masentuneet, mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivät ja vailla omaisia olevat ikääntyneet
- Työtä tehdään **työparina** ja se perustuu hyvään **yhteistyöhön** järjestöjen ja julkisen sektorin välillä
- Löytävän työn tavoitteet täyttyvät, kun mukaan saadaan sosiaali- ja terveyspalvelut ja erityisesti vanhuspalveluiden kotihoito sekä yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa

(Lähde: *Löytävän työn tulokset ja vaikuttavuus*, s. 15)

Etsivän työn tekijöitä ja malleja

Toimintaa:

- [Seniори-Vamos](#) (Helsingin diakonissalaitos; [animaatiovideo](#))
 - malli [Innokylässä](#)
- [Löytävä](#) (Fingerroosin säätiö)
 - malli [Innokylässä](#)
- [Etsivän vanhustyön verkostokeskus](#) (Valli)

Eloisa ikä -videokokonaisuus:

- [Miksi tehdä etsivää vanhustyötä](#)
- [Miten etsivää vanhustyötä tehdään](#)
- [Etsivän työn merkitys](#)

Julkaisuja:

- [Löytävä työ ikäihmisten arjen tukena](#) (Fingerroosin säätiö)
- [Löytävän työn tulokset ja vaikuttavuus](#) (”)
- [Etsivä vanhustyö meillä ja muualla](#) (Valli)
- [Ikääntyneen välittävä verkosto](#) (”)
- [Järjestölähtöiset palvelut](#) (Sininauhaliitto)

→ etsivästä työstä kehitetään järjestöveitoista toimintatapaa osaksi ikäihmisten palvelujen järjestelmää

Löydettynä: kohtaaminen, kuuleminen ja uudet mahdollisuudet

VTKL:n *Eloisa ikä -tutkimuksen* (2017) mukaan etsivissä hankkeissa

- osallistuneet ihmiset kokivat valtaosin hyötyneensä toiminnasta sekä arjen **toimintamahdollisuuksien** että psykososiaalisen **hyvinvoinnin** osalta
 - esim. yksinäisyys väheni ja mieliala koheni
- tärkeintä oli **kohdata** toisia ihmisiä – mukaan lukien hanketyöntekijät – ja tulla **kuulluksi** omana itsenään sekä **muuttaa** arkeaan ja **ratkaista** sen nykyisiä ongelmia toisten avulla
- näkymät avartuivat eteenpäin, maailmassa oli jälleen mahdollisuuksia

➡ www.eloisaika.fi